

יב' טבת תשע"ד
15 דצמבר 2013

סיכום ראשוני של אירוע 14-10 בדצמבר 2013

אתמול (14 בדצמבר 2013) הסתיים פרק של מזג אוויר משמעותי שהחל ב-10 בדצמבר והגיע לשיאו ב-12-13 בחודש. האירוע כלל שלג כבד בהרים, כמויות גשם משמעותיות וטמפרטורות נמוכות מאוד, וכפי שניתן לראות בהמשך, האירוע הזה היה חריג.

שלג

בהרים ירדו כמויות גדולות של שלג. בהרי המרכז החל השלג ב-12 בדצמבר בשעות הבוקר ולאחר הפוגה הוא התחדש בשעות הערב ונמשך גם בלילה וכן במהלך יום שישי ה-13 בחודש. ירידת השלג נמשכה עד ה-14 בחודש. עומק השלג בירושלים הגיע ל-40-50 ס"מ ובגוש עציון ובהרי חברון ל-60-70 ס"מ. בצפון הרי יהודה ובפסגות השומרון אף הגיעו דיווחים על עומק שלג של 80-90 ס"מ. יש לציין כי שלג ירד גם במקומות נמוכים יותר שגובהם הטופוגרפי 400-500 מ', כגון 4 ס"מ בנחושה שבשפלה.

שלג כזה בהרי המרכז הוא יוצא דופן, לא רק בחודש דצמבר. גם בחודשים "המועדים" יותרלשלג (ינואר ופברואר) היו מעט מקרים של שלג בכמות כזאת. ברישומי השלג בירושלים ניתן לציין עוד 3 אירועים עם שלג בסדר גודל דומה או משמעותי יותר מתחילת המאה ה-20 ועד היום:

פברואר 1920 - 97 ס"מ במדידה העמוקה ביותר.

פברואר 1950 - חצי מטר.

פברואר 1992 - 40-45 ס"מ.

בהרי הגליל ובגולן ירד עיקר השלג ב-13 בדצמבר ועומקו הגיע ל-30-60 ס"מ. שלג ירד גם במקומות נמוכים יותר כגון ראש פינה ומטולה. השלג בצפון הארץ פחות חריג מזה שבהרי המרכז ולאחרונה התקבל שם אירוע בסדר גודל דומה בינואר 2002. שלג ירד גם במקומות הגבוהים בדרום הארץ כמו מצפה רמון וערד, אולם עומקו לא היה רב.

גשם

כמויות הגשם הגדולות ביותר באירוע (10-14 בדצמבר) ירדו במישור החוף המרכזי והדרומי שם נמדדו 200-250 מ"מ, ובאזור שמדרום לאשקלון, לכיוון רצועת עזה, אף 250-300 מ"מ ויותר. בהרי יהודה ושומרון ירדו 170-220 מ"מ, במישור החוף המרכזי (תל אביב והשרון) 150-180 מ"מ ובצפון מערב הנגב 110-140 מ"מ. כמויות קטנות יותר ירדו בצפון הארץ: באצבע הגליל, בעמק החולה ובכנרת ירדו 70-80 מ"מ ובמישור החוף הצפוני ובהרי הגליל 100-150 מ"מ.

כמויות הגשם הללו עולות על הממוצע של חודש דצמבר כולו במרכז הארץ ודרומה ובאזורים מסוימים הן אף מגיעות לפי 2-3 מהכמות החודשית. בטבלה 1 מוצגות כמויות הגשם בכל האירוע במספר תחנות. בנוסף מוצגות כמויות הגשם מתחילת דצמבר בהשוואה לממוצע הרב שנתי לחודש כולו. ניתן לראות שברוב אזורי הארץ כמויות הגשם שירדו בדצמבר עולות על הממוצע לחודש במידה ניכרת (פרט לתחנות כפר בלום וכפר גלעדי שבצפון מזרח הארץ).

בטבלה 2 מוצגות כמויות הגשם המצטברות מתחילת העונה עד עתה בהשוואה לממוצע הרב שנתי לתקופה המקבילה. לאחר הגירעון הגדול שהיה בתחילת דצמבר ברוב האזורים כמויות הגשם מתחילת העונה עולות על הממוצע הרב שנתי לתקופה המקבילה (תחילת העונה עד אמצע דצמבר). הדבר בולט במישור החוף המרכזי והדרומי ובהרי יהודה ושומרון שם הכמויות שירדו מתחילת העונה הן פי 1.5-3 מהממוצע לתקופה המקבילה.

טמפרטורות

במהלך האירוע נמדדו טמפרטורות נמוכות במיוחד. בירושלים נמדדו ב-13 בחודש טמפרטורות מינימום של -0.4 מעלות צלזיוס (מ"צ) וטמפרטורות מקסימום של +2.3 מ"צ בלבד. בצפת-הר כנען הטמפרטורה היתה מתחת ל-0 מ"צ במשך כל אותו היום. טמפרטורות המקסימום הגיעה ל-0.3- מ"צ, וטמפרטורות כה נמוכות ביום נמדדו בעבר רק בשלושה מקרים (בפברואר 1950, בינואר 1992 ובפברואר 1992).

גם באזורים נמוכים יותר היה קר באופן חריג - בבית דגן נמדדה ב-13 בחודש טמפרטורות מקסימום של 7.6 מ"צ ובנגבה 7.8 מ"צ. בשתי התחנות היו עוד 2-3 מקרים בלבד עם טמפרטורות יום דומות או נמוכות יותר, כולם בינואר או בפברואר. לא היו מקרים דומים בחודש דצמבר.

לאחר סיום אירוע המשקעים, והתבהרות השמים, חלה התקררות לילית מהירה וב-15 בחודש לפנות בוקר נמדדה בתחנה במרום גולן טמפרטורת מינימום של -13.6 מ"צ. זוהי הטמפרטורה הנמוכה ביותר בתחנה זו מאז שהחלו המדידות בה לפני כ-35 שנה¹. בתחנה באל רום נמדדה טמפרטורת מינימום של -8.8 מ"צ.

¹ ערך זה קרוב לשיא הארצי שנמדד בבקעת בית נטופה בפברואר 1950 (יש לזכור שלא נמצא בידינו הנתון עד כמה היה קר ברמת הגולן ב-1950).

טבלה 1: כמות הגשם מתחילת האירוע וכמות הגשם מתחילת דצמבר בהשוואה לממוצע

תחנה	כמות גשם (מ"מ) באירוע (10-14) (בדצמבר)	כמות הגשם (מ"מ) מתחילת דצמבר 2013	ממוצע רב שנתי לדצמבר (מ"מ)
נהריה	140	205	121
חיפה נמל	111	181	127
עין השופט	134	236	152
עין החורש	178	213	126
ת"א קרית שאול	185	233	127
בית דגן	214	251	117
חפץ חיים	211	254	114
נגבה	270	358	103
תלמי יפה	321	406	102
מרום גולן פיכמן	79	128	159
גמלא	105	166	115
כפר גלעדי	69	112	153
צפת הר כנען	128	196	136
חרשים	163	246	202
דיר חנא	125	176	124
מרחביה	92	148	101
כפר בלום	69	98	99
צמח	75	117	79
קרני שומרון	205	262	135
ירושלים	227	267	104
בית ג'ימל	218	289	99
בשור	141	161	46
ערד	54	57	53
באר שבע	121	122	38
סדום	4	4	10
אילת	0.1	0.2	5

טבלה 2: כמות הגשם מתחילת העונה בהשוואה לממוצע

תחנה	מצטבר מתחילת העונה עד היום (מ"מ)	ממוצע רב שנתי מתחילת העונה עד 15 בדצמבר (מ"מ)	% מהממוצע לתקופה המקבילה
נהריה	220	177	124%
חיפה נמל	199	172	116%
עין השופט	254	191	133%
עין החורש	253	180	141%
ת"א קרית שאול	254	177	144%
בית דגן	262	156	168%
חפץ חיים	265	155	171%
נגבה	391	146	268%
תלמי יפה	425	144	295%
מרום גולן פיכמן	142	182	78%
גמלא	169	141	120%
כפר גלעדי	119	192	62%
צפת הר כנען	222	176	126%
חרשים	266	247	108%
דיר חנא	202	157	129%
מרחביה	154	131	118%
כפר בלום	102	131	78%
צמח	126	100	126%
קדומים	267	160	167%
ירושלים	275	120	229%
בית ג'ימל	300	127	236%
ערד	57	32	178%
באר שבע	123	47	262%
סדום	4	11	36%
אילת	0.2	7	3%